

Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd

---

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2005/06:54 Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd samt fem motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen.

Justitieutskottet har avgett yttrande i ärendet (2005/06:JuU1y) och i samband därmed även behandlat och överlämnat fyra motionsyrkanden om personskydd som väckts under den allmänna motionstiden år 2005.

Socialutskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ny sekretessbrytande regel i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Enligt den föreslagna regeln skall personal inom hälso- och sjukvården, både i allmän och i enskild tjänst, vara skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter som Säkerhetspolisen behöver i ett särskilt fall i verksamhet för personskydd för riksdagens ledamöter, statschefen och övriga medlemmar av kungahuset, statsråd, statssekreterare och kabinettsekreterare.

Motionerna avstyrks.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2006.

I betänkandet finns två reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Gällande bestämmelser	5
Ökad informationsskyldighet för personal inom hälso- och sjukvården	6
Pågående arbete m.m.	8
Justitiekommitténs yttrande	8
Socialutskottets ställningstagande	10
Övriga frågor	11
Justitiekommitténs yttrande	11
Socialutskottets ställningstagande	12
Reservationer	13
1. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (c)	13
2. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (mp)	14
Särskilda yttranden	15
1. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (mp)	15
2. Underrättelse till patienten m.m., punkt 2 (mp)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotioner	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18
<i>Bilaga 3</i>	
Justitiekommitténs yttrande 2005/06:JuU1y	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utökad möjlighet att inhämta information

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:54 och avslår motionerna 2005/06:Ju496 yrkandena 2 och 3, 2005/06:So9 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So10.

Reservation 1 (c)

Reservation 2 (mp)

2. Underrättelse till patienten m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06:So9 yrkandena 3 och 4.

3. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:K450 yrkande 6 och 2005/06:Ju514 yrkande 35.

Stockholm den 9 februari 2006

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chatrine Påls-son (kd), Kristina Zakrisson (s), Margareta Israelsson (s), Cristina Hus-mark Pehrsson (m), Conny Öhman (s), Lars U Granberg (s), Catherine Persson (s), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c), Christer Engelhardt (s), Magdalena Andersson (m), Elina Linna (v), Jan Lindholm (mp), Martin Nilsson (s), Maud Ekendahl (m) och Gabriel Romanus (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Socialutskottet har berett konstitutions- och justitieutskotten tillfälle att yttra sig över propositionen och eventuella motioner (prot. 2005/06:14). Konstitutionsutskottet har beslutat att inte avge yttrande.

Justitieutskottet har avgett yttrande över propositionen och motioner som väckts i anledning av propositionen och i samband därmed, under förutsättning av socialutskottets medgivande, överlämnat fyra motionsyrkanden väckta under allmänna motionstiden 2005. De sistnämnda yrkandena rör personskydd. Yttrandet, 2005/06:JuU1y, återfinns i bilaga 3.

Bakgrund

Mot bakgrund av bl.a. mordet på utrikesminister Anna Lindh beslutade regeringen den 23 oktober 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att bl.a. överväga om det finns behov av förändringar av systemet för personskyddet för den centrala statsledningen. Utredningen, som antog namnet Personskyddsutredningen, överlämnade i oktober 2004 betänkandet Personskyddet för den centrala statsledningen (SOU 2004:108). Betänkandet innehåller bl.a. ett förslag till en lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Utredningens förslag har remissbehandlats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny sekretessbrytande regel i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Enligt den föreslagna regeln skall personal inom hälso- och sjukvården, både i allmän och i enskild tjänst, vara skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter som Säkerhetspolisen behöver i ett särskilt fall i verksamhet för personskydd för riksdagens ledamöter, statschefen och övriga medlemmar av kungahuset, statsråd, statssekreterare och kabinettssekreterare.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2006.

Utskottets överväganden

Gällande bestämmelser

I 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF) finns den grundläggande regeln om rätten att ta del av allmänna handlingar. Av 2 § följer att denna rätt bara får begränsas när det är nödvändigt med hänsyn till vissa särskilt angivna intressen, bl.a. skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Begränsningar av rätten att ta del av allmänna handlingar skall noga anges i bestämmelser i en särskild lag eller, om det är lämpligare, i en annan lag som den särskilda lagen hänvisar till.

Den särskilda lag som pekas ut i 2 kap. 2 § TF är sekretesslagen (1980:100). Genom sekretesslagen skyddas vissa i lagen angivna uppgifter. Skyddet innebär att allmänna handlingar som innehåller sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut enbart under de förutsättningar som anges i lagen.

Secretesslagen präglas av en strävan att den skall ta till vara olika intressen som kan vara motstridiga. Å ena sidan skall lagen tillgodose behovet av skydd mot obehörig insyn i förhållanden som bör vara skyddade av hänsyn till allmänna eller enskilda intressen. Å andra sidan skall lagen i minsta möjliga utsträckning inskränka allmänhetens berättigade krav på insyn och kontroll av offentlig verksamhet.

Avvägningen mellan dessa två intressen skall även göras med beaktande av artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Styrkan av den sekretess som regleras i lagen varierar för olika typer av uppgifter. Denna skillnad i styrka av sekretess åstadkoms bl.a. genom de s.k. skaderekvisiten.

I sekretesslagen förekommer två typer av skaderekvisit, dels ett rakt, dels ett omvänt. Det raka skaderekvisitet innebär en presumtion för offentlighet och innebär att sekretess endast gäller om det kan antas att ett röjande leder till viss skada. Det omvända skaderekvisitet är däremot en presumtion för sekretess och innebär att en uppgift får röjas enbart när det står klart att någon skada inte uppkommer.

Regler om sekretess för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden finns huvudsakligen i 7–9 kap. sekretesslagen.

Enligt 7 kap. 1 § gäller sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd och andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men. Detsamma gäller i annan medicinsk verksamhet, bl.a. rättsmedicinsk eller rättspsykiatrisk undersökning. Bestämelsen är försedd med ett s.k. omvänt skaderekvisit, dvs. det gäller en presumtion för att sådana uppgifter omfattas av sekretess.

Sekretessen enligt 7 kap. 1 § är omfattande och avser i princip alla uppgifter som rör en patient inom det allmännas hälso- och sjukvård liksom den som är föremål för annan medicinsk verksamhet i det allmännas regi.

Hälso- och sjukvård som tillhandahålls av privata vårdinrättningar m.m. omfattas däremot inte, utan då gäller i stället tystnadsplikt enligt 2 kap. 8 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS).

I 14 kap. sekretesslagen finns regler om vissa begränsningar i sekretessen. Enligt 1 § hindrar sekretess inte att uppgift lämnas till en myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Vidare får enligt 3 §, den s.k. generalklausulen, uppgift lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Generalklausulen omfattar dock inte sekretess enligt bl.a. 7 kap. 1–6 §§. Uppgifter om enskildas förhållanden som finns inom hälso- och sjukvård får alltså bara lämnas ut till en myndighet om det är föreskrivet i lag eller förordning. Exempel på sådana föreskrifter finns i 2 kap. 11 § LYHS. Där sägs att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att lämna ut uppgift som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs av domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller skatteverket (punkt 1).

De redovisade bestämmelserna innebär sammanfattningsvis att hälso- och sjukvårdspersonal i både allmän och enskild tjänst vanligtvis är förhindrad att lämna uppgifter till polisen om en enskilds hälsotillstånd och andra personliga förhållanden med undantag för uppgift om vistelse på en vårdinrättning.

Ökad informationsskyldighet för personal inom hälso- och sjukvården

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och avslå motionsyrkanden med invändningar mot förslaget. Den föreslagna bestämmelsen har utformats på ett sådant sätt att intrånget i enskildas personliga integritet begränsas samtidigt som Säkerhetspolisen kan få tillräcklig information för att kunna göra kvalitativa hotbildsanalyser.

Jämför reservationerna 1 (c) och 2 (mp).

Propositionen

I propositionen föreslås att personalen inom hälso- och sjukvården, både i allmän och i enskild tjänst, skall vara skyldig att på begäran lämna ut sådana uppgifter som Säkerhetspolisen behöver i ett särskilt fall i verksamhet för personskydd för riksdagens ledamöter, statschefen och övriga medlemmar av kungahuset, statsråd, statssekreterare och kabinettssekreterare. Förslaget kommer till uttryck genom en ny punkt i 2 kap. 11 § LYHS. I propositionen anförs att uppgifter om en enskild person som finns inom hälso- och sjukvården kan utgöra viktig information när det gäller att bedöma risken för om denne kan komma att begå våldshandlingar. Sådana uppgifter kan därmed vara av avgörande betydelse när Säkerhetspolisen skall bedöma hotbilden mot personer i den centrala statsledningen och även övriga medlemmar av kungafamiljen. Det är viktigt att hot mot den nämnda personkretsen kan avvärjas i tid, heter det i propositionen. I propositionen (s. 11) görs en intresseavvägning beträffande det integritetsintrång det skulle innebära för en enskild om Säkerhetspolisen skulle ges rätt att på begäran få tillgång till det slag av uppgifter som nu är aktuella. I propositionen föreslås att det under vissa omständigheter bör vara möjligt för Säkerhetspolisen att få ut vissa uppgifter om personliga förhållanden från hälso- och sjukvårdspersonalen. Uppgifterna föreslås lämnas ut efter begäran från Säkerhetspolisen. Det skulle, enligt regeringen, föra för långt att införa en plikt för hälso- och sjukvårdspersonalen att självmant lämna uppgifter. Uppgiftsskyldigheten föreslås gälla uppgifter ”som behövs i verksamhet för personskydd”. Regeringen delar utredningens bedömning att det inte går att i författningstexten närmare specificera vilka uppgifter som Säkerhetspolisen bör få tillgång till. Den uppgiftsskyldighet som regleras i nuvarande lydelse av 2 kap. 11 § är uppbyggd på detta sätt, dvs. uppgifter ”som behövs” i de olika verksamheter som bestämmelsens olika punkter tar sikte på. I propositionen framhålls att det är av vikt att vårdgivaren ser till att personal inom hälso- och sjukvården som har till uppgift att göra de bedömningar det nu är fråga om har kompetens för uppgiften. Utgångspunkten är, enligt propositionen, att informationen i allmänhet kommer att överföras till Säkerhetspolisen genom en dialog mellan den behandlande läkaren inom hälso- och sjukvården och en till Säkerhetspolisen knuten psykiatriker eller legitimerad psykolog.

Motionerna

I motion So9 av Jan Lindholm och Leif Björnlod (båda mp) begärs att riksdagen avslår propositionen (yrkande 1). Motionärerna begär ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att åtgärder i det syfte som propositionen avser inte får försämra förtroendet för hälso- och sjukvården (yrkande 2). Motionärerna anser att berörda patienters förtroende för hälso- och sjukvården kommer att minska om den föreslagna lagen införs. Samhällets åtgärder borde därför i stället handla om att öka de psykiskt

funktionshinderades förtroende för hälso- och sjukvården, öka de uppsökande insatserna, öka antalet vårdplatser och förbättra tillgängligheten till vården. Vidare begärs ett tillkännagivande om behovet av att underrätta patienter inom hälso- och sjukvården om att uppgifter om dem har lämnats ut till Säkerhetspolisen (yrkande 3). Motionärerna begär vidare ett tillkännagivande om att 7 § andra stycket patientjournalagen kompletteras (yrkande 4). Motionärerna anser att det uttryckligen bör framgå att anteckning skall göras i patientjournalen när muntliga upplysningar lämnas.

I motion So10 av Kenneth Johansson m.fl. (c) begärs ett tillkännagivande av innebörd att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ändringar i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område som avgränsar och minimerar de integritetsrisker som påvisas i motionen. Motionärerna framhåller att den föreslagna lagändringen omfattar personal i hela hälso- och sjukvården. Någon avgränsning till verksamhetsområde föreslås inte. Vidare anser motionärerna att det hade varit lämpligt att inskränka uppgiftsskyldigheter till personal inom den psykiatriska vården.

I den under allmänna motionstiden 2005 väckta motionen Ju496 av Nina Lundström (fp) yrkandena 2 och 3 begärs tillkännagivanden om att Säkerhetspolisens underlag för att göra farlighetsbedömningar i personskyddsverksamheten bör förbättras och att därvid journalhandlingar och utlåtanden bör kunna lämnas ut när hot riktas mot skyddspersoner.

De två sistnämnda motionsyrkandena har överlämnats av justitieutskottet med yttrandet.

Pågående arbete m.m.

Regeringen uppdrog 2001 åt Socialstyrelsen att se över patientjournalagen (1985:562) samt komma med förslag till ny lagstiftning. Socialstyrelsens rapport resulterade i nya och svåra frågeställningar, varför det bedömdes vara angeläget att utreda frågan vidare. Utredningen om nationella kvalitetsregister inom hälso- och sjukvården, m.m. (S 2003:03) fick i juni 2004 ett tilläggsdirektiv att se över frågan och komma med ett förslag. Utredningen skall lämna förslag såvitt gäller patientjournalag den 1 oktober 2006 och i övrigt vid utgången av 2006 (dir. 2004:95, 2005:150).

I Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 1993:20) finns föreskrifter och allmänna råd om patientjournalagen.

Justitieutskottets yttrande

Utskottet anser att det utifrån personskyddsverksamhetens behov av under rättelser finns starka skäl att införa en sekretessbrytande bestämmelse som medför att Säkerhetspolisen alltid kan få tillgång till uppgifter i den utsträckning uppgifterna är av betydelse för hotbilda-bedömningar. Utskottet vill här betona att uppgifter från hälso- och sjukvården i första hand torde

kunna utgöra ett komplement till den information som Säkerhetspolisen får från annat håll. Det finns således inte något behov av att införa någon form av generell skyldighet för hälso- och sjukvården att löpande informera Säkerhetspolisen om patienter som har en viss sjukdomsbild. I stället är det ett behov av att kunna komplettera information som Säkerhetspolisen genom andra källor har rörande en enskild som det finns ett behov av att tillgodose.

Mot behovet av att förbättra Säkerhetspolisens underlag i de hotbilda- bedömningar som görs måste ställas det intrång i den enskilde patientens integritet som ett utlämnande av uppgifter från hälso- och sjukvården skulle innebära. Enligt förslaget i propositionen skall Säkerhetspolisen ges rätt att på särskild begäran få tillgång till uppgifter från den enskildes vårdgivare som behövs i verksamheten för personskydd. Det framstår som uppenbart att det här kan röra sig om uppgifter som i hög grad är av integritetskänslig art, betydligt mer känsliga uppgifter än huruvida den enskilde vistas på en sjukvårdsinrättning, som alltså Säkerhetspolisen enligt gällande rätt redan i dag kan få tillgång till.

Det kan till att börja med konstateras att uppgifter om enskilda som överlämnas kommer att skyddas av motsvarande sekretess vid Säkerhetspolisen som inom hälso- och sjukvården. Uppgifterna är enligt 9 kap. 17 § första stycket 4 sekretesslagen (1980:100) sekretesskyddade vid Säkerhetspolisen med samma s.k. omvända skaderekvisit som enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen gäller inom hälso- och sjukvården.

Regeringen redovisar i propositionen hur Säkerhetspolisen har tänkt hantera inhämtandet av uppgifter. Kontakten med hälso- och sjukvården kommer att tas av en till Säkerhetspolisen knuten psykiatriker eller legitimerad psykolog. Utgångspunkten är att informationen i allmänhet kommer att överföras till Säkerhetspolisen genom en dialog mellan den behandlande läkaren inom hälso- och sjukvården och den till Säkerhetspolisen knutna psykiatrikern eller psykologen. Normalt är Säkerhetspolisens behov begränsade till aktuella uppgifter. Utifrån den information som hälso- och sjukvården överlämnar kommer Säkerhetspolisens medicinska personal att göra en bedömning som sedan utgör en del av det underlag som ligger till grund för själva hotbilda- bedömningen. Den bedömning som gjorts av Säkerhetspolisens medicinska personal kommer därefter att sparas tillsammans med hotbilda- bedömningen.

Här kan också nämnas att utskottet inhämtat från Justitiedepartementet att regeringen avser att ge Säkerhetspolisen i uppdrag att återrapportera vissa statistiska uppgifter rörande tillämpningen av den nya lagstiftningen. Arbetet med att utforma uppdraget pågår för närvarande inom Justitiedepartementet.

Enligt utskottets mening har den föreslagna bestämmelsen utformats på ett sådant sätt att intrånget i enskildas personliga integritet begränsas samtidigt som Säkerhetspolisen kan få tillräckliga under rättelser för att kunna göra kvalitativa hotbilda- analyser. Härtill kommer det sätt på vilket Säker-

hetspolisen avser att organisera inhämtandet av sådan information. Genom den medicinska och psykologiska expertis som Säkerhetspolisen avser att anlita och den dialog med hälso- och sjukvården som kommer att föras i samband med inhämtande av information framstår det som att integritetsintrånget kan begränsas samtidigt som överflödigt integritetskänslig information – i den mån den alls överlämnas – inte sparas hos Säkerhetspolisen. Genom det förutskickade arbetssättet torde också eventuella problem för hälso- och sjukvårdens personal att veta vilken information som behövs i Säkerhetspolisens arbete kunna begränsas.

Utskottet anser att den föreslagna bestämmelsen utformats på ett sådant sätt att vid en intresseavvägning behovet för Säkerhetspolisen att kunna erhålla uppgifter om enskilda för hotbildsbedömningar i personskyddsverksamheten överväger det integritetsintrång åtgärden utgör. Utskottet gör samma bedömning när det gäller avvägningen mot risken för att enskilda avstår från att söka vård av rädsla för ingripanden från Säkerhetspolisen. Utskottet föreslår att socialutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motion So9 yrkande 1 och motion So10.

I motion So9 (mp) yrkande 3 begärs att det införs en bestämmelse om att patienten alltid skall underrättas när uppgifter om denne utlämnas från hälso- och sjukvården till Säkerhetspolisen.

Utskottet kan dela motionärernas uppfattning att det är angeläget att patienter så långt det är möjligt erhåller information om sin behandling och vilka åtgärder som vidtas inom hälso- och sjukvården. Utifrån justitieutskottets perspektiv kan dock anföras att om vårdgivaren regelmässigt skulle underrätta den enskilde om att uppgifter om denne lämnats ut till Säkerhetspolisen skulle det i många fall kunna inverka menligt på Säkerhetspolisens möjligheter att fullgöra sitt personskyddsuppdrag. Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker motion So9 yrkande 3.

I motion Ju496 (fp) yrkandena 2 och 3 anföras att Säkerhetspolisens underlag för att göra farlighetsbedömningar i personskyddsverksamheten bör förbättras och att därvid journalhandlingar och utlåtanden rörande psykiskt sjuka personer under vissa förutsättningar bör kunna utlämnas till Säkerhetspolisen.

Utskottet anser att motionärens önskemål i huvudsak tillgodoses genom förslagen i propositionen. Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker bifall till motion Ju496 yrkandena 2 och 3.

Socialutskottets ställningstagande

Socialutskottet ansluter sig till de resonemang och delar de bedömningar som justitieutskottet gjort i yttrandet. Socialutskottet tillstyrker således förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och avstyrker motionerna So9 (mp) yrkande 1

och So10 (c). Det som tas upp i yrkande 2 i motion So9 föranleder ingen annan bedömning. Yrkandet avstyrks. Motionärens önskemål i Ju496 (fp) yrkandena 2 och 3 blir i huvudsak tillgodosett genom förslaget.

Socialutskottet delar också den bedömning justitieutskottet gjort beträffande yrkande 3 i motion So9. Yrkandet avstyrks.

Socialutskottet konstaterar att patientjournalagen (1985:562) är föremål för översyn. En utredning skall lämna förslag i höst. Riksdagen bör inte föregripa utredningen. Yrkande 4 i motion So9 avstyrks.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bl.a. mot bakgrund av förslaget i propositionen och pågående utredningsarbete även avslå motionsyrkanden om hot och våld mot förtroendevalda.

Allmänt

Motionerna

I den under allmänna motionstiden 2005 väckta motionen K450 yrkande 6 av Tobias Krantz m.fl. (fp) begärs att ytterligare åtgärder vidtas för att motverka hot och våld mot förtroendevalda. I motion Ju514 av Lars Leijonborg m.fl (fp) begärs att livvaktsskyddet för centrala, politiska företrädare bör förbättras (yrkande 35).

Motionsyrkandena har överlämnats av justitieutskottet med yttrandet.

Justitieutskottets yttrande

Regeringen tillkallade i juli 2004 en parlamentarisk kommitté med uppdrag att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda i stat, kommun och landsting. Kommitténs huvuduppgift skall enligt direktiven vara att kartlägga och analysera förekomsten av hot och våld mot förtroendevalda samt lämna förslag till åtgärder som motverkar och förebygger sådant hot och våld. Den andra huvuduppgiften för kommittén skall vara att genom information och utbildning öka medvetenheten och beredskapen på statlig, kommunal och landstingskommunal nivå vad gäller frågor som rör hot och våld mot förtroendevalda (dir. 2004:102). Kommittén skall slutredovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2006.

Kommittén redovisade under våren 2005 i en rapport resultatet av en enkät ställd till ca 2 000 förtroendevalda om förekomsten av hot, våld och trakasserier. Av rapporten framgår bl.a. att en hög andel riksdagsledamöter (74 %) har utsatts för hot, våld eller trakasserier någon gång efter valet år

1988. Även förtroendevalda i landsting och kommun har i en relativt hög utsträckning utsatts för hot, våld eller trakasserier (29 %) under motsvarande period.

Säkerhetspolisens utgifter för personskyddet för rikets högsta ledning har ökat under de senaste åren. Säkerhetspolisens anslag föreslogs därför ökade i budgetpropositionen för år 2005 med 50 miljoner kronor. Regeringen aviserade samtidigt tillskott på 75 miljoner kronor år 2006 och 100 miljoner kronor år 2007 (prop. 2004/05:1, utgiftsområde 4, s. 133 f.). I budgetpropositionen för år 2006 föreslog regeringen därutöver anslag till Säkerhetspolisen med 21 miljoner kronor engångsvis för år 2006 för säkerhetshöjande insatser i samband med riksdagsvalet hösten 2006. Riksdagen anvisade anslag till Säkerhetspolisen för år 2006 i enlighet med regeringens förslag (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 4, s. 135, bet. JuU1, rskr. 119).

Utskottet kan konstatera att förutsättningarna för att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda torde förbättras om förslaget i propositionen genomförs. Säkerhetspolisen tillförs också ytterligare anslagsmedel för personskyddsverksamheten i statsbudgeten för år 2006. I övrigt kan utskottet konstatera att det pågår ett utredningsarbete i en parlamentarisk kommitté i syfte att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda. Det utredningsarbetet bör inte föregripas.

Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker bifall till motionerna K450 yrkande 6 och Ju514 yrkande 35.

Socialutskottets ställningstagande

Socialutskottet delar justitieutskottets bedömning att förutsättningarna för det som tas upp i motionerna K450 (fp) yrkande 6 och Ju514 (fp) yrkande 35 torde förbättras om förslaget i propositionen genomförs.

Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (c)

av Kenneth Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område,
- b) tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:54 och motion 2005/06:So10 och avslår motionerna 2005/06:Ju496 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So9 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag delar regeringens och utskottsmajoritetens uppfattning att Säkerhetspolisen bör kunna få information från hälso- och sjukvården för att i personskyddsverksamheten kunna göra bättre hotbilda-beslut.

Jag anser dock att de föreslagna ändringarna i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område kunde ha utformats bättre för att skapa en bättre balans mellan Säkerhetspolisens behov av information och integritetsintrånget för den enskilde. Lagförslaget berör en svår intressekonflikt. Centerpartiet har tidigare lagt fram förslag om att beslut som inverkar på den personliga integriteten eller innebär inskränkningar av individens fri- och rättigheter skall föregås av en integritetskonsekvensbeskrivning. Det aktuella lagförslaget är ett exempel där en sådan konsekvensbeskrivning skulle ha behövts. Enligt min mening måste risken för att känslig information av personlig karaktär kommer på avvägar eller att oskyldiga på annat sätt skadas minimeras. Härtill kommer att det finns en risk att patienternas förtroende för hälso- och sjukvården påverkas negativt om uppgiftsskyldigheten är alltför långtgående. I värsta fall kan vårdbehövande helt avstå från att söka eller undandra sig vård.

I regel torde Säkerhetspolisen för personskyddet endast ha behov av information om personer som är svårt psykiskt sjuka och endast sådan information som har direkt relevans för riskbedömningen. Med den utformning bestämmelsen fått finns det en klar risk att irrelevant information lämnas

ut eftersom personal på Säkerhetspolisen respektive inom hälso- och sjukvården kan få svårt att rätt bedöma vilken information som behövs. Det borde dessutom vara möjligt att inskränka uppgiftsskyldigheten till personal inom den psykiatriska vården.

Det får ankomma på regeringen att fortsätta beredningen i ärendet och återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar som tillgodoser vad jag nu anfört.

Vad jag nu anfört bör ges regeringen till känna.

2. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So9 yrkande 1 och avslår proposition 2005/06:54 och motionerna 2005/06:Ju496 yrkandena 2 och 3, 2005/06:So9 yrkande 2 och 2005/06:So10.

Ställningstagande

Jag delar utskottets uppfattning att det är angeläget att Säkerhetspolisens verksamhet för personskydd kan bedrivas på bästa sätt och att de hotbildsanalyser som görs i den verksamheten håller hög kvalitet.

Att som det föreslås i propositionen ge Säkerhetspolisen en rätt att få ut uppgifter från hälso- och sjukvården om vårdtagares hälsotillstånd är emellertid att gå för långt. Propositionen bör därför avslås.

Särskilda yttranden

1. Utökad möjlighet att inhämta information, punkt 1 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Med förslaget i propositionen finns det en uppenbar risk att många psykiskt sjuka personer avstår från att söka psykiatrisk vård eftersom de är rädda för konsekvenserna av att sådana uppgifter kan lämnas vidare till Säkerhetspolisen. Misstron mot hälso- och sjukvården kommer att öka bland stora grupper av psykiskt vårdbehövande. Samhällets åtgärder borde i stället handla om att öka de psykiskt funktionshindrades förtroende för hälso- och sjukvården, öka de uppsökande insatserna, öka antalet vårdplatser och förbättra tillgängligheten till vården. Insatser för att öka kvaliteten på hotbildsanalyser i personskyddsverksamheten bör i stället inriktas på att förbättra rutinerna i bl.a. Sveriges riksdag och Regeringskansliet, främst när det gäller att vidarebefordra information om mottagna hot till Säkerhetspolisen. Jag avstår nu från att reservera mig men kommer att noga följa utvecklingen.

2. Underrättelse till patienten m.m., punkt 2 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Jag anser att det är angeläget att åtgärder vidtas för att förhindra att patientens förtroende för hälso- och sjukvården påverkas. Om regeringens förslag genomförs är ett sätt att minska den risken att införa en ordning enligt vilken vårdgivaren är skyldig att alltid underrätta patienten om att uppgifter om denne utlämnats till Säkerhetspolisen. En sådan underrättelseskyldighet är också ägnad att öka rättssäkerheten för den enskilde. Jag avstår nu från att reservera mig men kommer att noga följa utvecklingen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:54 Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Följdmotioner

2005/06:So9 av Jan Lindholm och Leif Björnlod (båda mp):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2005/06:54.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att åtgärder i det syfte som propositionen avser inte får försämra förtroendet för hälso- och sjukvården för personer med psykiskt funktionshinder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att underrätta patienter inom hälso- och sjukvården om att uppgifter om dem har utlämnats till Säkerhetspolisen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om komplettering av 7 § andra stycket patientjournalagen.

2005/06:So10 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ändringar i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område som avgränsar och minimerar de integritetsrisker som påvisas i motionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:K450 av Tobias Krantz m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vidta åtgärder mot hoten och våldet mot förtroendevalda.

2005/06:Ju496 av Nina Lundström (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att journalhandlingar och utlåtanden bör kunna lämnas ut när individer riktat hot mot Säkerhetspolisens skyddspersoner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om underlag för farlighetsbedömningar.

2005/06:Ju514 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om livvaktsskyddet för centrala politiska företrädare.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §¹

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter

1. som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller Skatteverket,

2. som behövs i verksamhet för personskydd för riksdagens ledamöter, statschefen och övriga medlemmar av kungahuset, statsråd, statssekreterare och kabinetssekreterare, om uppgifterna i ett särskilt fall begärs av Säkerhetspolisen,

2. som behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

3. som behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

3. som Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

4. som Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

4. som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning, eller

5. som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning, eller

5. som Vägverket behöver för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1998:490).

6. som Vägverket behöver för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1998:490).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2006.

¹ Senaste lydelse 2003:724.

BILAGA 3

Justitieutskottets yttrande 2005/06:JuU1y

Personskydd

Till socialutskottet

Inledning

Proposition 2005/06:54 Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd har hänvisats till socialutskottet. Den 1 december 2005 beslutade socialutskottet att bereda justitieutskottet tillfälle att avge yttrande över propositionen jämte eventuella motioner.

Med anledning av propositionen har motionerna So9 och So10 väckts. Härutöver behandlar justitieutskottet i yttrandet tre motioner som väckts under den allmänna motionstiden år 2005. De motionerna överlämnas – under förutsättning av socialutskottets medgivande – tillsammans med detta yttrande till socialutskottet.

Propositionen föranleder följande yttrande från justitieutskottet.

Till yttrandet har fogats tre avvikande meningar (c, mp).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny sekretessbrytande regel i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Enligt den föreslagna regeln skall personal inom hälso- och sjukvården, både i allmän och i enskild tjänst, vara skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter som Säkerhetspolisen behöver i ett särskilt fall i verksamhet för personskydd för riksdagens ledamöter, statschefen och övriga medlemmar av kungahuset, statsråd, statssekreterare och kabinetssekreterare.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2006.

Justitieutskottets överväganden

Yttrandets omfattning

Utskottet begränsar sitt yttrande till i första hand frågan om behovet av bättre underlag för Säkerhetspolisens bedömningar i verksamheten för personskydd. Det är emellertid svårt att ta ställning till förslaget i propositionen.

nen utan att mot nyttan för Säkerhetspolisen av att i personskyddsverksamheten få tillgång till uppgifter från hälso- och sjukvården ställa det integritetsintrång för den enskilde som ett sådant utlämnande innebär. Utskottet berör därför även intrångsfrågan i yttrandet.

I anslutning till propositionen kommer motion So9 yrkandena 1 och 3 och motion So10 – vilka väckts med anledning av propositionen – att behandlas. Härutöver behandlar utskottet i yttrandet tre motioner som väckts under den allmänna motionstiden år 2005 och som då remitterades till justitieutskottet, nämligen motion Ju496 yrkandena 2 och 3, motion Ju514 yrkande 35 samt motion K450 yrkande 6. De motionerna avser frågor som tas upp i propositionen eller som på annat sätt har nära samband med de i ärendet aktuella frågorna. Dessa motioner överlämnas – under förutsättning av socialutskottets medgivande – till socialutskottet tillsammans med yttrandet.

Möjlighet att inhämta information från hälso- och sjukvården i Säkerhetspolisens verksamhet för personskydd

Säkerhetspolisens arbete med hotbilda-bedömningar i personskyddsverksamheten förutsätter att information erhålls från olika myndigheter, organisationer och enskilda m.fl. För att få information om personer som är av betydelse för sådana hotbilda-bedömningar är Säkerhetspolisen i stor utsträckning beroende av externa källor.

Författningsbestämmelser som särskilt tar sikte på att garantera Säkerhetspolisen information som kan läggas till grund för hotbilda-bedömningar i personskyddsverksamheten finns i princip endast i förhållande till den öppna polisen. Polismyndighet skall nämligen genast underrätta Säkerhetspolisen vid misstanke om brott mot 3–6 kap. brottsbalken, om brottet innebär förgripelse mot Konungen eller någon annan medlem av kungahuset eller den som i egenskap av riksföreståndare fullgör statschefens uppgifter eller mot den centrala statsledningen i övrigt, dvs. riksdagens talman, riksdagsledamot, statsråd, statssekreterare och kabinetssekreterare (Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyldighet för polismyndigheterna att underrätta Säkerhetspolisen om vissa brottsmisstankar m.m., FAP-artikel 403-3, RPSFS 1999:10).

Enligt gällande sekretessregler kan Säkerhetspolisen inte ens på förfrågan få vissa väsentliga uppgifter från bl.a. sjukvården. Den enda information som Säkerhetspolisen kan erhålla är uppgift huruvida en viss person vistas på en sjukvårdsinrättning (2 kap. 11 § 1 lagen [1998:531] om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område).

Enligt vad som framkommit under utredningen och beredningen i ärendet kan information som finns inom sjukvården vara av stor betydelse för personskyddsverksamheten för den centrala statsledningen. Uppgifter om en enskild person som finns inom hälso- och sjukvården kan utgöra viktig

information när det gäller att bedöma risken för om denne kan komma att begå våldshandlingar mot en skyddsperson, och det är naturligtvis mycket angeläget att Säkerhetspolisen i tid kan avvärja sådana hot.

I motion So9 (mp) yrkande 1 yrkas avslag på propositionen. Motionärerna pekar bl.a. på risken för att personer i behov av psykiatrisk behandling avstår från behandling av rädsla för att bli registrerade hos Säkerhetspolisen. I motion So10 (c) begärs att regeringen återkommer med förslag till kompletterande lagstiftning i syfte att så långt som möjligt begränsa tillämpningsområdet för den i propositionen föreslagna lagstiftningen. Motionärerna anför bl.a. att risken för att integritetskänslig information kommer på avvägar måste minimeras, att bestämmelsen borde preciseras bättre så att det blir tydligare vilken information vårdgivare skall lämna ut och att uppgiftsskyldigheten bör begränsas till personal inom den psykiatriska vården.

Utskottet anser att det utifrån personskyddsverksamhetens behov av underrättelser finns starka skäl att införa en sekretessbrytande bestämmelse som medför att Säkerhetspolisen alltid kan få tillgång till uppgifter i den utsträckning uppgifterna är av betydelse för hotbilda-bedomningar. Utskottet vill här betona att uppgifter från hälso- och sjukvården i första hand torde kunna utgöra ett komplement till den information som Säkerhetspolisen får från annat håll. Det finns således inte något behov av att införa någon form av generell skyldighet för hälso- och sjukvården att löpande informera Säkerhetspolisen om patienter som har en viss sjukdomsbild. I stället är det ett behov av att kunna komplettera information som Säkerhetspolisen genom andra källor har rörande en enskild som det finns ett behov av att tillgodose.

Mot behovet av att förbättra Säkerhetspolisens underlag i de hotbilda-bedomningar som görs måste ställas det intrång i den enskilde patientens integritet som ett utlämnande av uppgifter från hälso- och sjukvården skulle innebära. Enligt förslaget i propositionen skall Säkerhetspolisen ges rätt att på särskild begäran få tillgång till uppgifter från den enskildes vårdgivare som behövs i verksamheten för personskydd. Det framstår som uppenbart att det här kan röra sig om uppgifter som i hög grad är av integritetskänslig art, betydligt mer känsliga uppgifter än huruvida den enskilde vistas på en sjukvårdsinrättning, som alltså Säkerhetspolisen enligt gällande rätt redan i dag kan få tillgång till.

Det kan till att börja med konstateras att uppgifter om enskilda som överlämnas kommer att skyddas av motsvarande sekretess vid Säkerhetspolisen som inom hälso- och sjukvården. Uppgifterna är enligt 9 kap. 17 § första stycket 4 sekretesslagen (1980:100) sekretesskyddade vid Säkerhetspolisen med samma s.k. omvända skaderekvisit som enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen gäller inom hälso- och sjukvården.

Regeringen redovisar i propositionen hur Säkerhetspolisen har tänkt hantera inhämtandet av uppgifter. Kontakten med hälso- och sjukvården kommer att tas av en till Säkerhetspolisen knuten psykiatriker eller legitimerad

psykolog. Utgångspunkten är att informationen i allmänhet kommer att överföras till Säkerhetspolisen genom en dialog mellan den behandlande läkaren inom hälso- och sjukvården och den till Säkerhetspolisen knutna psykiatrikern eller psykologen. Normalt är Säkerhetspolisens behov begränsade till aktuella uppgifter. Utifrån den information som hälso- och sjukvården överlämnar kommer Säkerhetspolisens medicinska personal att göra en bedömning som sedan utgör en del av det underlag som ligger till grund för själva hotbilsbedömningen. Den bedömning som gjorts av Säkerhetspolisens medicinska personal kommer därefter att sparas tillsammans med hotbilsbedömningen.

Här kan också nämnas att utskottet inhämtat från Justitiedepartementet att regeringen avser att ge Säkerhetspolisen i uppdrag att återrapportera vissa statistiska uppgifter rörande tillämpningen av den nya lagstiftningen. Arbetet med att utforma uppdraget pågår för närvarande inom Justitiedepartementet.

Enligt utskottets mening har den föreslagna bestämmelsen utformats på ett sådant sätt att intrånget i enskildas personliga integritet begränsas samtidigt som Säkerhetspolisen kan få tillräckliga underrättelser för att kunna göra kvalitativa hotbilsanalyser. Härtill kommer det sätt på vilket Säkerhetspolisen avser att organisera inhämtandet av sådan information. Genom den medicinska och psykologiska expertis som Säkerhetspolisen avser att anlita och den dialog med hälso- och sjukvården som kommer att föras i samband med inhämtande av information framstår det som att integritetsintrånget kan begränsas samtidigt som överflödigt integritetskänslig information – i den mån det alls överlämnas – inte sparas hos Säkerhetspolisen. Genom det förutskickade arbetssättet torde också eventuella problem för hälso- och sjukvårdens personal att veta vilken information som behövs i Säkerhetspolisens arbete kunna begränsas.

Utskottet anser att den föreslagna bestämmelsen utformats på ett sådant sätt att vid en intresseavvägning behovet för Säkerhetspolisen att kunna erhålla uppgifter om enskilda för hotbilsbedömningar i personskyddsverksamheten överväger det integritetsintrång åtgärden utgör. Utskottet gör samma bedömning när det gäller avvägningen mot risken för att enskilda avstår från att söka vård av rädsla för ingripanden från Säkerhetspolisen.

Utskottet föreslår att socialutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motion So9 yrkande 1 och motion So10.

I motion So9 (mp) yrkande 3 begärs att det införs en bestämmelse om att patienten alltid skall underrättas när uppgifter om denne utlämnas från hälso- och sjukvården till Säkerhetspolisen.

Utskottet kan dela motionärernas uppfattning att det är angeläget att patienter så långt det är möjligt erhåller information om sin behandling och vilka åtgärder som vidtas inom hälso- och sjukvården. Utifrån justitieutskottets perspektiv kan dock anföras att om vårdgivaren regelmässigt skulle underrätta den enskilde om att uppgifter om denne lämnats ut till Säker-

hetspolisen skulle det i många fall kunna inverka menligt på Säkerhetspolisens möjligheter att fullgöra sitt personskyddsuppdrag. Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker motion So9 yrkande 3.

I motion Ju496 (fp) yrkandena 2 och 3 anförs att Säkerhetspolisens underlag för att göra farlighetsbedömningar i personskyddsverksamheten bör förbättras och att därvid journalhandlingar och utlåtanden rörande psykiskt sjuka personer under vissa förutsättningar bör kunna utlämnas till Säkerhetspolisen.

Utskottet anser att motionärens önskemål i huvudsak tillgodoses genom förslagen i propositionen. Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker bifall till motion Ju496 yrkandena 2 och 3.

Övriga frågor

I motion K450 (fp) yrkande 6 anförs i mer allmänna ordalag att ytterligare åtgärder bör vidtas för att motverka hot och våld mot förtroendevalda. I motion Ju514 (fp) yrkande 35 anförs att livvaktsskyddet för centrala politiska företrädare bör förbättras.

Regeringen tillkallade i juli 2004 en parlamentarisk kommitté med uppdrag att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda i stat, kommun och landsting. Kommitténs huvuduppgift skall enligt direktiven vara att kartlägga och analysera förekomsten av hot och våld mot förtroendevalda samt lämna förslag till åtgärder som motverkar och förebygger sådant hot och våld. Den andra huvuduppgiften för kommittén skall vara att genom information och utbildning öka medvetenheten och beredskapen på statlig, kommunal och landstingskommunal nivå vad gäller frågor som rör hot och våld mot förtroendevalda (dir. 2004:102). Kommittén skall slutredovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2006.

Kommittén redovisade under våren 2005 i en rapport resultatet av en enkät ställd till ca 2 000 förtroendevalda om förekomsten av hot, våld och trakasserier. Av rapporten framgår bl.a. att en hög andel riksdagsledamöter (74 %) har utsatts för hot, våld eller trakasserier någon gång efter valet år 1988. Även förtroendevalda i landsting och kommun har i en relativt hög utsträckning utsatts för hot, våld eller trakasserier (29 %) under motsvarande period.

Säkerhetspolisens utgifter för personskyddet för rikets högsta ledning har ökat under de senaste åren. Säkerhetspolisens anslag föreslogs därför ökade i budgetpropositionen för år 2005 med 50 miljoner kronor. Regeringen aviserade samtidigt tillskott på 75 miljoner kronor år 2006 och 100 miljoner kronor år 2007 (prop. 2004/05:1, utgiftsområde 4, s. 133 f). I budgetpropositionen för år 2006 föreslog regeringen därutöver anslag till Säkerhetspolisen med 21 miljoner kronor engångsvis för år 2006 för säkerhetshöjande insatser i samband med riksdagsvalet hösten 2006. Riksdagen anvisade anslag till Säkerhetspolisen för år 2006 i enlighet med regeringens förslag (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 4, s. 135, bet. JuU1, rskr. 119).

Utskottet kan konstatera att förutsättningarna för att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda torde förbättras om förslaget i propositionen genomförs. Säkerhetspolisen tillförs också ytterligare anslagsmedel för personskyddsverksamheten i statsbudgeten för år 2006. I övrigt kan utskottet konstatera att det pågår ett utredningsarbete i en parlamentarisk kommitté i syfte att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda. Det utredningsarbetet bör inte föregripas.

Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker bifall till motionerna K450 yrkande 6 och Ju514 yrkande 35.

Stockholm den 24 januari 2006

På justitieutskottets vägnar

Rolf Olsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rolf Olsson (v), Margareta Persson (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Jeppe Johnsson (m), Göran Norlander (s), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c), Joe Frans (s), Kerstin Andersson (s), Leif Björnlod (mp), Christer Erlandsson (s), Hillevi Engström (m), Karin Granbom (fp), Christer Engelhardt (s), Olle Sandahl (kd) och Ameer Sachet (s).

Avvikande meningar

1. Avslag på propositionen (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Jag delar utskottets uppfattning att det är angeläget att Säkerhetspolisens verksamhet för personskydd kan bedrivas på bästa sätt och att de hotbildaanalyser som görs i den verksamheten håller hög kvalitet.

Att som det föreslås i propositionen ge Säkerhetspolisen en rätt att få ut uppgifter från hälso- och sjukvården om vårdtagares hälsotillstånd för emellertid för långt. Med en sådan ordning finns det en uppenbar risk att många psykiskt sjuka personer avstår från att söka psykiatrisk vård eftersom de är rädda för konsekvenserna av att sådana uppgifter kan lämnas vidare till Säkerhetspolisen. Misstron mot hälso- och sjukvården skulle härigenom öka bland stora grupper av psykiskt vårdbehövande. Insatser för att öka kvaliteten på hotbildaanalyser i personskyddsverksamheten bör i stället inriktas på att förbättra rutinerna i bl.a. Sveriges riksdag och Regeringskansliet, främst när det gäller att vidarebefordra information om mottagna hot till Säkerhetspolisen.

Mot bakgrund av det anförda bör socialutskottet föreslå riksdagen att avslå propositionen.

2. Underrättelse till patienten (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Om riksdagen inte bifaller yrkandet i motion So9 yrkande 1 om avslag på propositionen och propositionen således antas anser jag att det är angeläget att åtgärder vidtas för att förhindra att patientens förtroende för hälso- och sjukvården påverkas. Ett sätt att minska den risken är att införa en ordning enligt vilken vårdgivaren är skyldig att alltid underrätta patienten om att uppgifter om denne utlämnats till Säkerhetspolisen. En sådan underrättelseskyldighet är också ägnad att öka rättssäkerheten för den enskilde. Det får ankomma på regeringen att efter vederbörlig beredning återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som tillgodoser vad jag nu anför.

3. Minimering av integritetsrisker (c)

Johan Linander (c) anför:

Jag delar regeringens och utskottsmajoritetens uppfattning att Säkerhetspolisen bör kunna få information från hälso- och sjukvården för att i personskyddsverksamheten kunna göra bättre hotbilda-bedomningar. Centerpartiet står också bakom propositionen.

Jag anser dock att de föreslagna ändringarna i lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område kunde ha utformats bättre i några avseenden för att skapa en bättre balans mellan Säkerhetspo-

lisens behov av information och integritetsintrånget för den enskilde. Enligt min mening måste risken för att känslig information av personlig karaktär kommer på avvägar eller att oskyldiga på annat sätt skadas minimeras. Härtill kommer att det finns en risk att patienternas förtroende för hälso- och sjukvården påverkas negativt om uppgiftsskyldigheten är alltför långtgående. I värsta fall kan vårdbehövande helt avstå från att söka eller undandra sig vård.

I regel torde Säkerhetspolisen för personskyddet endast ha behov av information om personer som är svårt psykiskt sjuka och endast sådan information som har direkt relevans för riskbedömningen. Med den utformning bestämmelsen fått finns det en klar risk att irrelevant information lämnas ut eftersom personal på Säkerhetspolisen respektive inom hälso- och sjukvården kan få svårt att rätt bedöma vilken information som behövs. Det borde dessutom vara möjligt att inskränka uppgiftsskyldigheten till personal inom den psykiatriska vården.

Det får ankomma på regeringen att fortsätta beredningen i ärendet och återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar som tillgodoser vad jag nu anfört.